

**Statistikdokumentation for
Forbrugerprisindeks 2016**

1 Indledning

Formålet med forbrugerprisindekset er at belyse prisudviklingen for de varer og tjenester, der indgår i husholdningernes forbrug på dansk område. Forbrugerprisindekset er blevet opgjort siden 1914, men der findes estimerede tal for udviklingen i forbrugerpriserne tilbage til 1872. Fra januar 1967 er indekset blevet opgjort månedligt.

2 Indhold

Forbrugerprisindekset viser prisudviklingen for de varer og tjenester, der indgår i de private husholdningers forbrug på dansk område. Indekset dækker således også udenlandske husholdningers forbrug i Danmark, men ikke danske husholdningers forbrug i udlandet. Fra måned til måned viser indekset ændringen i omkostningerne ved at købe en fast varekurv, sammensat efter husholdningernes forbrug af varer og tjenester.

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks beskriver prisudviklingen for forskellige husstandstyper.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Forbrugerprisindekset viser prisudviklingen for de varer og tjenester, der indgår i de private husholdningers forbrug på dansk område. Indekset dækker således også udenlandske husholdningers forbrug i Danmark, men ikke danske husholdningers forbrug i udlandet. Fra måned til måned viser indekset ændringen i omkostningerne ved at købe en fast varekurv, sammensat efter husholdningernes forbrug af varer og tjenester.

Forbrugerprisindekset beregnes som et fastvægtsindeks af Laspeyres-typen. De priser, der indgår i forbrugerprisindekset er de priser forbrugerne faktisk betaler, dvs. incl. moms og afgifter og fratrukket eventuelle tilskud. Eneste undtagelse herfra er udgifterne til husleje, hvor den samlede husleje, dvs. egenbetalingen plus eventuel boligstøtte, indgår.

Vægtgrundlaget opgøres på grundlag af nationalregnskabs opgørelser af husholdningernes udgifter til forbrug på dansk område fordelt på 70 konsumgrupper. For hver af disse er der foretaget en yderligere opdeling ved anvendelse af forbrugsundersøgelsens detaljerede oplysninger om fordelingen af husholdningernes forbrug. Vægtgrundlaget er senest blevet udskiftet fra og med beregningen af indekset for januar 2016, og er baseret på det private forbrug i 2014. Vægtgrundlaget opdateres årligt. Til og med december 2000 blev indekset opgjort med 1980=100 som basisindeksår. Fra og med januar 2001 og frem til december 2015 blev indekset opgjort med 2000=100. Fra og med Januar 2016 opgøres indekset med 2015=100.

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks er opgjort siden 2016 og er tilbageberegnet til og med december 2005. De opgøres med december 2005=100.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

ECOICOP (European Classification of Individual Consumption According to Purpose) er en europæisk udgave af den internationale klassificering af forbrugsvarer og -tjenester, COICOP. ECOICOP er mere detaljeret end COICOP.

2.3 Sektordækning

Husholdningssektorens køb af varer og tjenester i Danmark samt udlændinges køb af varer og tjenester i Danmark.

2.4 Begreber og definitioner

Forbrugerpris: Dén pris, som forbrugeren betaler, dvs. inkl. moms og afgifter og fratrukket evt. tilskud.

Prisindeks: Forklaringer på begreber, der er relevante i forbindelse med indeks, kan findes i publikationen [Indeksregninger i Danmarks Statistik](#).

2.5 Enheder

Grupper af forbrugsvarer- og tjenester. Den konkrete opdeling kan findes i vægtgrundlaget på følgende link: [Opdeling i forbrugsgrupper](#).

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks er opdelt på nogle af de samme husstandstyper, som anvendes i Forbrugsundersøgelsen. link: [Husstandstyper](#).

2.6 Population

Populationen består af de varer og tjenesteydelser, der indgår i de indenlandske husholdningers og private udenlandske besøgendes forbrug i Danmark.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

2000-

2.9 Basisperiode

Forbrugerprisindekset opgøres med 2015=100.

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks opgøres med december 2005=100.

2.10 Måleenhed

Indeksværdier og procentændringer.

2.11 Referencetid

Priserne indsamles hver måned i perioden 7.-15.

2.12 Hyppighed

Forbrugerprisindekset offentliggøres hver måned.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Bekendtgørelse af lov om Danmarks Statistik § 8 og Bekendtgørelse af lov om beregning af et nettoprisindeks.

Der er ingen EU-forordninger, der direkte dækker forbrugerprisindekset, men alle kravene fra en række EU-forordninger, der vedrører det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) implementeres også i forbrugerprisindekset. Den eneste forskel mellem forbrugerprisindekset og HICP er, at forbrugerprisindekset også dækker ejerboliger.

2.14 Indberetningsbyrde

Den samlede indberetningsbyrde for forbruger-, netto- og det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks er 2078 timer eller 0,578 mio. kr.

2.15 Øvrige oplysninger

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Priser og Forbrug, Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Forbrugerprisindekset opgøres på baggrund af 23.000 priser, der indsamles fra 1.600 butikker, virksomheder og institutioner. Langt de fleste priser indsamles månedligt. Det indkomne datamateriale fejlsøges både manuelt og maskinelt. De forskellige varer og tjenesteydelser grupperes i første omgang i ca. 500 basisaggregater, for hvilke der beregnes basisindeks. Basisindeksene sammenvejes til delindeks, som igen aggregeres til det samlede forbrugerprisindeks. I forbrugerprisindekset anvendes der primært indirekte kvalitetskorrektion ved udskiftninger i stikprøven

3.1 Kilder

Forbrugerprisindekset opgøres på baggrund af 23.000 priser, der indsamles fra 1.600 butikker, virksomheder og institutioner over hele landet. Priserne indsamles spørgeskemaer eller ved hjælp af prisindsamlere, der besøger de enkelte forretninger. Priser på føde- og drikkevarer dækkes i høj grad ved brug af stregkodedata fra supermarkedskæder. Herudover hentes en række priser på Internettet. Langt de fleste priser indsamles månedligt. For varer og tjenester, hvor priserne typisk ændrer sig med lavere hyppighed, indsamles priser sjældnere, fx kvartalsvist eller halvårligt. Vægtgrundlaget for de detaljerede indeks (basisindeks) er opgjort på grundlag af nationalregnskabets opgørelser af husholdningernes udgifter til forbrug på dansk område, suppleret med forbrugsundersøgelsens oplysninger om den detaljerede fordeling af de danske husholdningers forbrug.

3.2 Indsamlingshyppighed

Langt de fleste priser indsamles månedligt. For varer og tjenester, hvor priserne typisk ændrer sig med lavere hyppighed, indsamles priser sjældnere, fx kvartalsvist eller halvårligt.

3.3 Indsamlingsmetode

For beklædning mv. indsamles priser af prisindsamlere, der besøger de enkelte forretninger. Føde- og drikkevarer dækkes i høj grad ved brug af strekkodedata fra supermarkedskæder. For de øvrige grupper af varer og tjenester indhentes priser hovedsageligt ved, at forretningerne indsender et skema med oplysningerne. Endelig indhenter Danmarks Statistik telefonisk eller via internet prisoplysninger for en række udvalgte varer og tjenester.

3.4 Datavalidering

Det indkomne datamateriale fejlsøges både manuelt og maskinelt. I den maskinelle fejlsøgning vurderes hver vares prisændring i forhold til prisændringerne for alle andre varer i samme varegruppe. Metoden, der ligger til grund for denne vurdering, er den internationalt anerkendte data-editeringsmetode af M.A. Hidioglou og J.-M. Berthelot.

3.5 Databehandling

De forskellige varer og tjenesteydelser, der indgår i forbrugerprisindekset, grupperes i første omgang i ca. 500 basisaggregater, for hvilke der beregnes basisindeks. Basisindeksene beregnes hovedsageligt som geometriske indeks. Basisindeksene sammenvejes til delindeks, som igen aggregeres til det samlede forbrugerprisindeks.

3.6 Korrektion

Beregningen af et prisindeks forudsætter, at de varekurve der sammenlignes er identiske, også hvad angår varernes kvalitet. Ved kvalitetsændringer skal priserne derfor principielt korrigeres herfor. I forbrugerprisindekset anvendes der primært indirekte kvalitetskorrektion ved udskiftninger i stikprøven. Det vil sige, at kvalitetsforskellen ikke beregnes direkte mellem en udgående og en ny vare i stikprøven. I stedet beregnes prisudviklingen for sammenlignelige varer i stikprøven og det antages, at prisudviklingen mellem den udgående og den nye vare svarer til den beregnede prisudvikling for de sammenlignelige varer. En resterende prisforskel mellem den udgående og den nye varer antages implicit at være et udtryk for kvalitetsforskellen og medtages ikke i beregningen af forbrugerprisindekset.

Da værdien af de faktiske kvalitetsændringer ikke kendes, er det i sagens natur vanskeligt at opgøre estimater for evt. bias som følge af de valgte kvalitetskorrektionsmetoder.

4 Relevans

Forbrugerprisindekset anses generelt som en troværdig statistik, hvilket understøttes af brugernes udmeldinger og vurderinger.

Centrale brugere er bl.a. Finansministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Nationalbanken samt banker og andre finansielle virksomheder.

4.1 Brugerbehov

Forbrugerprisindekset anvendes som et mål for inflationen og er et centralt økonomisk nøgletal. Det anvendes af en lang række offentlige og private virksomheder og den interesserede offentlighed ved vurdering af den økonomiske udvikling. Indekset anvendes desuden til regulering (indeksering) af kontrakter, pensioner, lønninger og huslejer mv. Ligeledes anvendes forbrugerprisindekset til indeksering af visse danske statsobligationer.

4.2 Brugertilfredshed

De væsentligste brugere har mulighed for at give feedback på et årligt kontaktudvalgsmøde.

Der er ikke gennemført brugertilfredshedsundersøgelser.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Der er ikke foretaget nogen beregning af stikprøveusikkerheden i forbrugerprisindekset, da stikprøven ikke er trukket simpelt tilfældigt, men forbrugerprisindeksets kvalitet vurderes til at være høj.

Udover den almindelige stikprøveusikkerhed er der en række kilder til potentiel bias (skævhed) i forbrugerprisindekset. Dels grundet forbrugernes substitutioner mellem varer og forretninger og dels som følge af vareudskiftninger i stikprøven (se afsnittet "Anden usikkerhed").

5.1 Samlet præcision

Forbrugerprisindeksets samlede pålidelighed vurderes at være høj, hvilket understøttes af brugernes udmeldinger og vurderinger.

Usikkerheden på det samlede forbrugerprisindeks vurderes af Danmarks Statistik til at ligge på plus/minus 0,1 indekspoint.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Der er ikke foretaget nogen beregning af stikprøveusikkerheden i forbrugerprisindekset, da stikprøven ikke er trukket simpelt tilfældigt.

Forretninger i stikprøven udvælges i høj grad ud fra deres omsætning i erhvervsregisteret således at forretninger med en høj omsætning foretrækkes fremfor forretninger med lav omsætning (cut-off sampling). Repræsentantvarer for de forskellige vare- og tjenestegrupper udvælges i høj grad ud fra tal fra bl.a. Forbrugsundersøgelsen.

De helt konkrete varer med mærke og vægt angivet, og hvor prisen bliver fulgt over tid, vælges af den enkelte prisindsamler eller dataindberetter.

5.3 Anden usikkerhed

Udover den "almindelige" stikprøveusikkerhed er der en række kilder til potentiel bias (skævhed) i forbrugerprisindekset, som kan samles i følgende grupper:

Substitution mellem varer: Bias på grund af substitution mellem varer er et resultat af, at forbrugerne af forskellige grunde (indkomstændringer, ændrede relative priser eller præferencer) substituerer mellem forskellige varer, hvor der i beregningen af prisindekset forudsættes en uændret sammensætning af forbruget. Forbrugerprisindekset beregnes som det aritmetisk sammenvæjede gennemsnit af de mest detaljerede prisindeks (basisindeks) med deres respektive vægte (budgetandele). På dette niveau af indeksberegningen tages der derfor ikke hensyn til forbrugernes substitution mellem forskellige vare- og tjenestegrupper (basisaggregater). Basisindeksene beregnes imidlertid hovedsageligt som geometriske indeks. Dermed forudsættes, at forbrugerne holder uændrede budgetandele. For basisindeksene er der således indregnet en vis substitution i indekset.

Substitution mellem forretninger: Denne type bias opstår, når forbrugerne - for den samme vare - skifter fra forretninger med høje priser til forretninger med lavere priser. Forbrugerprisindekset beregnes fra måned til måned på grundlag af prisoplysninger fra de samme forretninger. Hvis forbrugerne fx fra juli til august placerer en større andel af deres forbrug i "discountforretninger" med lavere priser, vil dette ikke i sig selv påvirke indekset.

Kvalitetsændringer: Beregningen af et prisindeks forudsætter, at de varekurve der sammenlignes er identiske, også hvad angår varernes kvalitet. Ved kvalitetsændringer skal priserne derfor principielt korrigeres herfor. Da værdien af de faktiske kvalitetsændringer ikke kendes, er det i sagens natur vanskeligt at opgøre eksakte værdier for bias som følge af manglende kvalitetskorrektion.

Nye varer: Stikprøven til forbrugerprisindekset opdateres løbende, men af praktiske grunde ofte med en vis tidsforskydning. Det betyder, at nye produkter ofte ikke indgår i beregningen af indekset i deres første levetid, og ikke før der foreligger priser for to på hinanden følgende måneder. I begyndelsen af et produkts levetid er det desuden ofte ikke muligt at få information om omsætningen fra fx Forbrugsundersøgelsen. Endelig knytter der sig en del usikkerhed til at definere, hvornår der er tale om et egentlig nyt produkt, eller blot forbedrede udgaver/varianter af allerede eksisterende produkter.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Der foreligger ingen usikkerhedsberegninger, men forbrugerprisindeksets kvalitet vurderes til at være høj, hvilket understøttes af brugernes udmeldinger og vurderinger.

Kvalitetsniveauet afhænger bl.a. af stikprøvens størrelse og sammensætning, de metoder til kvalitetskorrektion, der benyttes ved vareudskiftninger i stikprøven samt fejlsøgningen af data i stikprøven.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Forbrugerprisindekset offentliggøres den 10. eller første hverdag herefter, i måneden efter indsamlingsmåneden.

Statistikken publiceres uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks offentliggøres én gang årligt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Forbrugerprisindekset offentliggøres den 10. eller første hverdag herefter, i måneden efter indsamlingsmåneden.

De husstandsopdelte forbrugerprisindeks offentliggøres én gang årligt.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken publiceres uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Forbrugerprisindekset er relateret til det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) og til nettoprisindekset.

Fra januar 2001 er den eneste forskel mellem det nationale forbrugerprisindeks og HICP dækningen af varer og tjenester, idet ejerboliger kun indgår i forbrugerprisindekset og ikke i HICP.

Forbrugerprisindekset hænger sammen med nettoprisindekset. De to indeks omfatter samme grupper af varer og tjenester, og beregnes efter samme metode. Den eneste forskel mellem de to indeks er det anvendte prisbegreb, da skatter og afgifter fratrækkes priserne i nettoprisindekset, samt vægtningen.

7.1 International sammenlignelighed

Forbrugerprisindekset er relateret til det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP).

Fra januar 2001 er den eneste forskel mellem det nationale forbrugerprisindeks og HICP dækningen af varer og tjenester, idet ejerboliger kun indgår i forbrugerprisindekset og ikke i HICP.

Fra januar til december 2000 er den eneste forskel mellem det nationale forbrugerprisindeks og HICP, at både ejerboliger og privathospitaler kun indgår i forbrugerprisindekset og ikke i HICP. Før januar 2000 er der også beregningsmæssige og metodiske forskelle mellem de to indeks ligesom der er flere forskelle med hensyn til dækningen af varer og tjenester.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er i princippet fuldt sammenlignelig over tid. Der skal ved sammenligning over længere perioder dog tages højde for, at vægtskifte og den løbende opdatering af stikprøven gør, at det ikke er den samme kurv af varer og tjenester, der sammenlignes idet varekurven løbende bliver opdateret for at afspejle den aktuelle forbrugssammensætning.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Forbrugerprisindekset er relateret til det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) og til nettoprisindekset.

Fra januar 2001 er den eneste forskel mellem det nationale forbrugerprisindeks og HICP dækningen af varer og tjenester, idet ejerboliger kun indgår i forbrugerprisindekset og ikke i HICP.

Fra januar til december 2000 er den eneste forskel mellem det nationale forbrugerprisindeks og HICP, at både ejerboliger og privathospitaler kun indgår i forbrugerprisindekset og ikke i HICP. Før januar 2000 er der også beregningsmæssige og metodiske forskelle mellem de to indeks ligesom der er flere forskelle med hensyn til dækningen af varer og tjenester.

Forbrugerprisindekset hænger sammen med nettoprisindekset. De to indeks omfatter samme grupper af varer og tjenester, og beregnes efter samme metode. Den eneste forskel mellem de to indeks er det anvendte prisbegreb, da skatter og afgifter fratrækkes priserne i nettoprisindekset, samt vægtningen.

7.4 Intern konsistens

Datasættet er konsistent.

8 Tilgængelighed

Nyt fra Danmarks Statistik, Konjunkturstatistik og Danmarks Statistikbank.

Det samlede indeks offentliggøres desuden på www.dst.dk under Prisindeks.

Årligt indgår tal fra statistikken desuden i Statistisk Tiårsoversigt og Statistisk Årbog.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

[NYT-artikel](#).

8.5 Publikationer

[Publikationer](#).

8.6 Statistikbanken

- [Detaljerede forbrugerprisindeks 2015=100 2001-](#)
- [Årsindeks 2015=100 1980-](#)
- [Hovedtal 2015=100 1980-](#)
- [Detaljerede forbrugerprisindeks 2000=100 2000-2015](#)
- [Årsindeks 2000=100 1980-2015](#)
- [Årsindeks 1900=100 1900-](#)
- [Årlig inflation 1900-](#)
- [Hovedtal 2000=100 1980-2015](#)
- [Detaljerede forbrugerprisindeks 1980=100 1978-2000](#)
- [Husstandsopdelte forbrugerprisindeks december 2005=100, december 2005-december 2015](#)

8.7 Adgang til mikrodata

Adgang til anonymiserede mikrodata, hvor den enkelte virksomhed ikke kan identificeres, kan gives ved særskilt aftale.

8.8 Anden tilgængelighed

Det er muligt ved direkte henvendelse at få adgang til ikke publicerede detaljerede basisindeks.

Forbrugerprisindekset anvendes til deflatering af det private forbrug i Nationalregnskabet og deflatering af Detailomsætningsindekset.

8.9 Diskretioneringspolitik

Diskretioneringspolitikken følger Danmarks Statistiks datafortrolighedspolitik.

8.10 Diskretionering og databehandling

Det er ikke nødvendigt at anvende diskretionering på det valgte offentliggørelsesniveau.

8.11 Reference til metodedokumenter

Der foreligger en samlet dokumentation på [Dokumentation](#).

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Priser og Forbrug. Den statistikansvarlige er Martin Birger Larsen, tlf. 3917 3459, e-mail: mbl@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Priser og Forbrug, Økonomisk Statistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Martin Birger Larsen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

mbl@dst.dk

9.7 Telefonnummer

3917 3459

9.8 Faxnummer

39 17 39 99